

**Parochie
De Goede Herder**
Hengelo

Met geloof in morgen, bouwen we vandaag.

Herstructurering parochie De Goede Herder

Met geloof in morgen, bouwen we vandaag.

Hengelo, 31 januari 2025

Samenvatting

Het herstructureringsplan van Parochie De Goede Herder is opgesteld om de parochie toekomstbestendig te maken in het licht van uitdagingen zoals afnemende kerkbezoeken, dalende inkomsten, tekort aan pastorale krachten en een ouder wordend vrijwilligersbestand. Het plan is gebaseerd op de speerpunten van het pastoraal beleid en benadrukt een hoopvolle kijk op de toekomst.

Doelstelling

Het plan beoogt de parochie te versterken door een efficiënte organisatie, het centraliseren van middelen en activiteiten, en het ondersteunen van pastorale en missionaire prioriteiten. De focus ligt op het behouden van één vitale en actieve parochie die kan inspelen op de maatschappelijke en kerkelijke veranderingen.

Belangrijke maatregelen

1. Sluiting van twee kerken:

- De Onze Lieve Vrouwe kerk en de Thabor kerk worden aan de eredienst onttrokken wegens lage bezoekersaantallen, hoge onderhoudskosten en een tekort aan vrijwilligers.
- De Sint Lambertus basiliek wordt, naast eucharistisch centrum, de aangewezen kerk voor liturgie en catechese. Deze locatie heeft een regiofunctie en trekt ook gelovigen uit omliggende gemeenten aan.
- De H. Franciscus van Assisi kerk wordt het centrum voor diaconie, oecumene en bestuurlijke activiteiten.

2. Efficiënter gebruik van middelen:

- Door de sluiting van kerkgebouwen worden financiële middelen en menskracht beter ingezet.
- Vrijwilligers van verschillende locaties zullen nauwer samenwerken om de overgebleven kerken te ondersteunen.

2. Versterking van pastorale activiteiten:

- Focus op catechese en evangelisatie, met speciale aandacht voor gezinnen, jongeren en zoekenden.
- Start van initiatieven zoals Alphacursussen en familiezondagen om betrokkenheid te vergroten.
- Zorg voor ouderen blijft een prioriteit, gezien de huidige samenstelling van de parochie.

3. Parochie-breed beleid:

- Centrale organisatie van communicatie, zoals een gezamenlijke nieuwsbrief, parochieblad en een nieuwe website.
- Uniform korenbeleid en gezamenlijke inkoop om kosten te besparen.

Uitdagingen

- Het behouden van betrokkenheid en vertrouwen van parochianen na sluiting van kerken.
- Het werven en van nieuwe vrijwilligers, vooral jongere generaties en mensen met een niet-Westerse achtergrond.
- Financiële stabiliteit waarborgen.

Toekomstperspectief

Het plan benadrukt de verantwoordelijkheid van elke parochiaan om bij te dragen aan een missionaire en gastvrije kerk. De parochie zet in op het bouwen aan sterke, verwelkomende gemeenschappen die een nieuwe thuisbasis bieden aan gelovigen uit de gesloten kerken. Het parochiebestuur ziet kansen in deze herstructurering om een bestendig evenwicht te bereiken tussen kosten en inkomsten, mede door het afstoten van twee kerkgebouwen. Daarbij komt dat het parochiebestuur een constructieve houding heeft om met de samenwerkende parochies HH. Jacobus & Johannes en Heilige Geest uiterlijk 1 januari 2027 tot een fusie te komen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
1.1 Keuze voor hoop	3
1.2 Parochie met de blik naar buiten	4
1.3 Ontstaan en organisatie van de parochie	4
1.4 Draagkracht	5
1.5 Besluiten en acties noodzakelijk	6
1.6 Met geloof in morgen, bouwen we vandaag	6
2. Gebouwen, menskracht en middelen	7
2.1 Algemeen	7
2.2 Onze Lieve Vrouwe van Altijddurende Bijstand kerk	8
2.2.1 Onze Lieve Vrouwe kerk: het gebouw	8
2.2.2 Onze Lieve Vrouwe kerk: de geloofsgemeenschap	8
2.3 Thabor kerk	10
2.3.1 Thabor kerk: het gebouw	10
2.3.2 Thabor kerk: de geloofsgemeenschap	12
2.4 Kerkbezoek en deelname aan de sacramenten	13
2.4.1 Kerkbezoek	13
2.4.2 Deelname sacramenten – H. Doopsel	14
2.4.3 Deelname sacramenten - Eerste H. Communie	15
2.4.4 Deelname sacramenten - H. Vormsel	16
2.4.5 Deelname sacramenten - Kerkelijke uitvaarten	16
2.4.6 Deelname sacramenten - Kerkelijke huwelijksluitingen	17
2.5 Menskracht parochie	18
2.6 Financiële middelen parochie	18
3. Blik op de toekomst na de herstructurering	20
3.1 Keuzes te maken als basis voor de toekomst	20
3.2 Verwelkomende gemeenschappen	20
3.3 Verantwoordelijkheid	20
3.4 Parochie-breed beleid	21

1. Inleiding

De afgelopen periode heeft het pastoraal team haar beleidsplan: *Bouwen aan de toekomst van kerk en geloven in Twente Zuid – pastoraal beleid voor de periode 2024-2028* opgesteld. Het pastoraal beleidsplan voor de drie (samenwerkende) parochies: Heilige Geest Parochie, HH Jacobus en Johannes parochie en Parochie De Goede Herder.

Vanuit het pastoraal beleidsplan wordt nu de vertaling gemaakt naar het bestuurlijk c.q. parochieel beleid van Parochie De Goede Herder in Hengelo. Dit bestuurlijk beleid richt zich op de parochie in Hengelo en heeft als speerpunt het faciliteren en ondersteunen van het pastoraal beleid. Centrale vraag hierbij is *Wat is er nodig om het pastoraal beleid voor de toekomst van kerk en geloven in Twente Zuid voor Hengelo mogelijk te maken? Oftewel: hoe kunnen wij als parochie(bestuur) meebouwen aan de toekomst van kerk en geloven?* Op basis van deze centrale vraag wordt ingezoomd op de verschillende aspecten die hierin binnen de gehele parochie een rol spelen: gebouwen, mensen en middelen. Dit document betreft het herstructureringsplan voor Parochie De Goede Herder Hengelo om vanuit geloof te bouwen aan de toekomst en te komen tot een toekomstbestendig geheel. Passend bij de trends en ontwikkelingen en de uitdagingen en nieuwe kansen die deze tijd met zich meebrengt.

In het geheel van de samenwerkende parochies heeft Hengelo als stadsregio een unieke plaats; waarbij ook duidelijk te zien is dat vanuit omliggende plaatsen er een aantrekkende kracht is richting Hengelo.

1.1 Keuze voor hoop

Het zou eenvoudig zijn om met een pessimistische blik te kijken naar de cijfermatige ontwikkelingen van onze parochie; dalende inkomsten en een dalend aantal kerkbezoekers. Toch is deze trend niet overal even sterk. Het parochiebestuur kijkt met een blik van hoop naar de toekomst. Hoop omdat er tegen de trend in beslist ook positieve ontwikkelingen te duiden zijn; van mensen die zoeken en tot geloof komen, van gezinnen die willen bouwen aan de toekomst van de Kerk, niet alleen voor vandaag, maar ook voor hun kinderen.

In 1988 benoemde paus Johannes Paulus II al dat parochies de meest directe en zichtbare uitdrukking van de Kerk zijn. '[...] De parochie is in zekere zin *de Kerk zelf die leeft te midden van de huizen van haar zonen en dochters*. Al beschikt de parochie soms over weinig mensen en middelen, al is zij in andere gevallen verspreid over zeer uitgestrekte gebieden of haast onvindbaar in de dichtbevolkte en chaotische moderne stadswijken, toch is zij niet voornamelijk een structuur, een gebied, een gebouw.' Een parochie, is veeleer een huisgezin van God, een gastvrij thuis, een gemeenschap van gelovigen, gegrondvest in de eucharistie¹.

Mgr. van den Hende, bisschop van het bisdom Rotterdam, schrijft in zijn boek *Bouwen aan een netwerk van liefde* "Opgeven is voor de Kerk geen optie. Immers, ook in de komende jaren worden we geroepen in kracht van de heilige Geest om als Kerk een gemeenschap van geloof te zijn en –

¹ Johannes Paulus II, *Christifideles laici* (1988) nr. 26 en Mgr. J.H.J. van den Hende, *Bouwen aan een netwerk van liefde* (2019), pag. 107

ingedeeld in verschillende parochies – ons geloof in de levende Heer te vieren in liturgie, het Evangelie door te geven in catechese en de liefde van de Heer uit te dragen in diaconie.”²

Vanuit deze hoop en vanuit dit perspectief wil het parochiebestuur meebouwen aan de toekomst van kerk en geloven in Hengelo, in verbondenheid met de samenwerkende parochies in de regio.

In het pastoraal beleidsplan zijn de volgende pastorale keuzes opgenomen die door het parochiebestuur worden onderschreven. Hierbij zien we ook dat, doordat traditionele sacramenten afnemen, er ruimte ontstaat voor nieuwe initiatieven. De ontwikkelingen van deze tijd bieden ook nieuwe kansen voor het pastoraat en evangelisatie.

- Het pastorale team zet zich in om het aanbod voor de gezinnen en jonge mensen prioriteit te geven. Dit is van belang voor de toekomst van gelovig leven en kerk-zijn.
- Belangrijk is de zorg, aandacht en wensen voor en door ouderen, waar onze kerk nu vooral uit bestaat.
- Doorgeven van onze geloofstraditie is belangrijk, dat wil zeggen structurele aandacht voor geloofsverdieping.
- Een goede organisatie van de diaconie is belangrijk, waarin wij dienstbaar kunnen zijn aan de vragen die vanuit de samenleving aan ons gesteld worden.
- Het pastorale team start met het aanbieden van Alpha cursussen rondom de basis van ons katholiek geloof.
- Het parochiebestuur wil investeren in de parochie als missionaire parochie.

Uitgangspunt voor het beleid is het geloof en de verantwoordelijkheid van iedere gedoopte en het ondersteunen van de missie “Ga, en maak alle volkeren tot mijn leerlingen” (Mt. 28,19).

1.2 Parochie met de blik naar buiten

We bouwen aan de toekomst van onze Kerk en de parochie. Een toekomst waarin duidelijke keuzes gemaakt worden en accenten worden gelegd. Een toekomst waarin niet alleen parochie De Goede Herder Hengelo meer als een geheel moet worden gezien (en daar aan moet worden gewerkt), maar waarin ons blikveld ruimer moet zijn dan dat.

Ruimer in de praktische zin van het woord: ruimer qua gebied, bijvoorbeeld in de steeds nauwere samenwerking met de parochies waarmee we het pastoraal team delen. Maar ook ruimer in de zin dat we onze blik naar buiten moeten richten, om vanuit ons geloof en de verantwoordelijkheid van iedere gedoopte te bouwen aan de Kerk van de toekomst. Om de schatkamer van het geloof te laten zien. Vanuit deze uitgangspunten en het vertrekpunt wat dáárvor nodig is, worden door het parochiebestuur keuzes gemaakt gericht op deze toekomst.

1.3 Ontstaan en organisatie van de parochie

Parochie De Goede Herder Hengelo is na een langdurig traject vijftien jaar geleden (per 1-1-2010) ontstaan uit de samenvoeging van de toenmalige zes parochies in Hengelo. In de praktijk is de fusie met name beperkt gebleven tot een overkoepelend bestuur, waarbij de geloofsgemeenschappen als zelfstandige locaties binnen de parochie zijn verdergegaan. Er is in Hengelo eigenlijk nog geen sprake van één geheel als parochie; niet in de dagelijkse praktijk van de uitvoering van de taken in de geloofsgemeenschappen en niet in de beleving van de

² Mgr. J.H.J. van den Hende, Bouwen aan een netwerk van liefde (2019), pag. 107

parochianen. De eerste aandacht is gericht op de eigen geloofsgemeenschap en locatie. De afgelopen periode begint deze beleving wat meer te schuiven naar de parochie als geheel.

Het parochiebestuur heeft hier een belangrijke taak en opdracht te vervullen: het bouwen aan een gemeenschappelijke parochie voor heel Hengelo die klaar is voor de toekomst en ondersteunend is aan het pastoraal beleid.

Het parochiebestuur heeft daarom ingezet op herijking van de structuur van de parochie en de samenwerking met de verschillende locaties. Er wordt gekozen voor centralisering waar mogelijk en decentralisering waar nodig. Dit betekent onder meer een schaalvoordeel op onderdelen als inkoop en facilitaire zaken. Maar ook meer samenwerking tussen vrijwilligers van de verschillende locaties. Daarnaast wordt er ingezet op het verbeteren van de beleving op parochieniveau, met onder meer een nieuwe website en nieuwsbrief; maar ook door als parochiebestuur meer zichtbaar te zijn en centrale taken in afstemming met de locaties op te pakken.

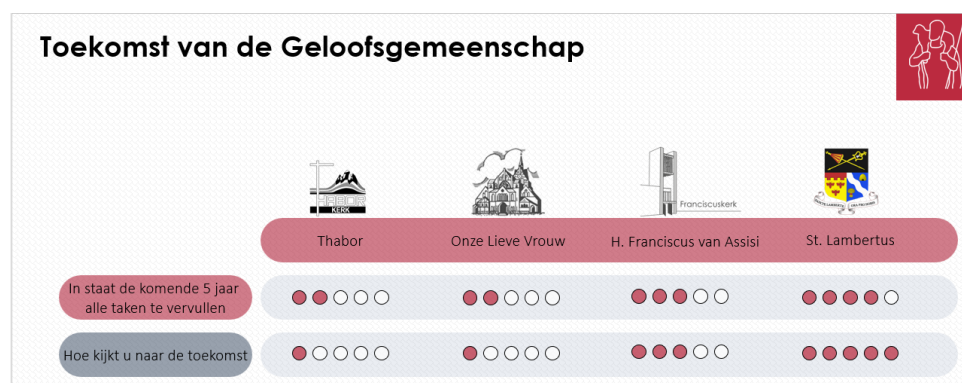
Er vindt een omslag plaats naar het werken met lokale Beheercommissies voor de ‘zakelijke’ onderdelen van een locatie en een pastoraal coördinator die samenwerkt met het pastoraal team en andere pastorale coördinatoren in de Pastorale Coördinatie Commissie. Deze omslag start met een pilot in de Lambertus geloofsgemeenschap en zal vervolgens worden uitgerold over de andere geloofsgemeenschappen.

1.4 Draagkracht

Het parochiebestuur moet keuzes maken waar zij haar (schaarse) middelen voor inzet. Vanuit het uitgangspunt dat er “gewerkt moet worden met de ontvangen talenten” en de verantwoordelijkheid voor een goed beheer op de lange(re) termijn, worden deze keuzes gemaakt en besluiten genomen. Besluiten die soms als pijnlijk zullen worden ervaren, maar die steeds in dienst staan van het meebouwen aan de toekomst van kerk en geloven in Hengelo (en omgeving).

In het pastoraal beleidsplan is een analyse gemaakt van de vier geloofsgemeenschappen binnen Parochie De Goede Herder. Vanuit deze analyse heeft het parochiebestuur een draagkracht-analyse uitgevoerd voor elk van de vier geloofsgemeenschappen. Elke geloofsgemeenschap heeft hiervoor een vragenlijst ingevuld en vervolgens is het parochiebestuur in gesprek gegaan met de locatieraad van de betreffende geloofsgemeenschap.

Het resultaat van het draagkracht-onderzoek is samengevat in de volgende punten:

1.5 Besluiten en acties noodzakelijk

Op basis van de draagkrachtaanalyse enerzijds en de pastorale keuzes in het pastoraal beleidsplan anderzijds, besluit het parochiebestuur om binnen Hengelo nu in te zetten op het in stand houden van twee kerken (kerkgebouwen) als centrale punten om te vieren, te leren en te dienen vanuit de opdracht die ons Christenen is gegeven. Voor de liturgie en catechese is de Sint Lambertus basiliek, naast eucharistisch centrum, de aangewezen locatie. Voor diaconie en oecumene is de H. Franciscus van Assisi Kerk de centrale plaats binnen de parochie. Dit wordt ook het bestuurlijk centrum (op deze locatie zijn de faciliteiten daarvoor aanwezig). Om haar rol als centrale parochiekerk voor liturgie goed uit te kunnen blijven voeren in de toekomst, is een update en uitbreiding van het parochiecentrum van de Sint Lambertus basiliek dringend benodigd.

Wanneer de huidige situatie ongewijzigd wordt voortgezet, betekent dit dat er een onevenredig groot beroep wordt gedaan op vrijwilligers, pastoraal team en parochiebestuur om alle vier de geloofsgemeenschappen in Hengelo 'in de lucht te houden'. Ook financieel gezien is het niet verantwoord om dit voor langere tijd te continueren.

Dit betekent concreet dat de Onze Lieve Vrouwe van Altijdurende Bijstand kerk en de Thabor kerk als kerkgebouwen voor onze parochie zullen worden gesloten en aan de eredienst zullen worden onttrokken.

Dit is een ingrijpend besluit, waarbij er bewust voor gekozen is om de procedure voor beide kerkgebouwen parallel te laten plaatsvinden, met voor elk gebouw de eigen stappen in de procedure. Parallele uitvoering leidt ertoe dat het voor alle parochianen duidelijk is hoe de parochie er in de toekomst uit zal zien en er gefocust kan worden op het toekomstig gelovig leven in Hengelo.

De kerken die open blijven zijn goed in staat om samen de pastorale behoefte van de gehele parochiegemeenschap te bedienen. Het sluiten van kerkgebouwen brengt het risico met zich mee dat kerkgangers geen aansluiting zullen zoeken of vinden bij de vernieuwde parochie. Los van de emotie en de pijn brengt dit ook financiële risico's met zich mee. Maar, gebaseerd op ervaringen van elders, is het voldoende duidelijk dat na de herstructurering van de parochie een bestendig begrotingsevenwicht haalbaar is. De vaste kosten zullen dalen. De kans is reëel dat ook de inkomsten zullen dalen, maar het is de verwachting dat het resultaat in de exploitatie, mede door het verkopen van de te sluiten kerken, per saldo positief zal zijn.

1.6 Met geloof in morgen, bouwen we vandaag

In dit herstructureringsplan worden ingrijpende maatregelen beschreven. De keuzes zijn onderbouwd, maar blijven voor een deel ook subjectief. Alles overziende kijkt het parochiebestuur met een blik van hoop naar de toekomst. Het parochiebestuur gelooft in de toekomst. In de toekomst van het geloof. En zij wil vandaag bouwen aan die toekomst.

2. Gebouwen, menskracht en middelen

Het parochiebestuur heeft de verantwoordelijkheid voor de gebouwen, menskracht (personeel/vrijwilligers) en (geld)middelen binnen de parochie. Deze moet zij niet alleen als goed rentmeester beheren, maar ook zo adequaat, effectief en efficiënt mogelijk inzetten. Uitgangspunt hierbij is dat de beschikbare middelen het pastorale beleid optimaal ondersteunen en faciliteren.

2.1 Algemeen

Parochie De Goede Herder Hengelo beschikt over vier kerkgebouwen waar de vier geloofsgemeenschappen actief zijn.

1. Heilige Franciscus van Assisi kerk
2. Thabor kerk
3. Onze Lieve Vrouwe van Altijddurende Bijstand kerk
4. Sint Lambertus basiliek

De Onze Lieve Vrouwe kerk en de Sint Lambertus basiliek hebben een monumentale status.

Op basis van de draagkrachtanalyse enerzijds en de pastorale keuzes in het pastoraal beleidsplan anderzijds, heeft het parochiebestuur besloten om binnen Hengelo nu in te zetten op het in stand houden van twee kerken (kerkgebouwen) als centrale punten om te vieren, te leren en te dienen vanuit de opdracht die ons Christenen is gegeven.

- Voor de liturgie en catechese is de Sint Lambertus basiliek, naast eucharistisch centrum, de aangewezen locatie. Voor met name de Sint Lambertus basiliek ziet het parochiebestuur ook dat zij van oudsher een regiofunctie vervult en een aantrekkende kracht op gelovigen vanuit de omliggende plaatsen heeft. Daarbij is het belangrijk dat ook nieuwe vrijwilligers, die niet in de parochie wonen, een bijdrage leveren ten behoeve van deze parochie waar zij 'kerken'.
- Voor diaconie en oecumene is de H. Franciscus van Assisi kerk de centrale plaats binnen de parochie. Dit wordt ook het bestuurlijk centrum (op deze locatie zijn de faciliteiten daarvoor aanwezig).

Met deze keuzes ligt de focus niet op het blijven vieren in elke locatie, maar op het verminderen van kerkgebouwen om door indikking beter gebruik te kunnen maken van mensen en middelen en zo met geloof in morgen, vandaag te bouwen.

In de volgende paragrafen wordt nader ingezoomd op de Onze Lieve Vrouwe kerk en de Thabor kerk, als de kerken waarvan het parochiebestuur besloten heeft dat deze aan de eredienst onttrokken zullen worden.

2.2 Onze Lieve Vrouwe van Altijddurende Bijstand kerk

2.2.1 Onze Lieve Vrouwe kerk: het gebouw³

De Onze Lieve Vrouwe kerk is gebouwd in 1926-1927. De O.L. Vrouwe kerk, met aan de voorzijde een Mariakapel is ontworpen door W. te Riele Gzn. in 1926. De O.L. Vrouwe kerk is een exemplarisch voorbeeld van Wolter te Riele's pogingen een synthese te vinden tussen een basiliek en een centraalbouw. Dit streven had hij gemeen met Joseph Cuypers en Jan Stuyt. De kerk is een basiliek dankzij de plattegrond en indeling. Het silhouet wekt de indruk van een centraalbouw. De vormtaal van de basiliek geeft blijk van zowel neo-gotische invloed als kenmerken uit de Delftse School bouwstijl.

De driebeukige kerk is in rode baksteen opgetrokken onder een zadeldak met rode Hollandse pannen. De middenbeuk wordt aan de achterzijde (O), boven het priesterkoor, afgesloten door een zware vierkante toren. De gevels worden beëindigd door een brede, overstekende goot. De zijbeuken worden aan de achterzijde gesloten door vijfzijdige zijkapellen, het koor door een driezijdige absis. Aan de rechterzijde van de toren is de sacristie gebouwd.

De Onze Lieve Vrouwe kerk is op 31 mei 1927 ingezegend door de toenmalige aartsbisschop van Utrecht, Mgr. van de Wetering. Sinds 1998 is de kerk een rijksmonument. De laatste renovatie dateert van 2003. De kerk is verbonden met de pastorie.

Onderhoudskosten

Door de ouderdom van het gebouw en de monumentale status, zijn de onderhoudskosten voor deze kerk hoog en drukken deze relatief zwaar op de begroting van de parochie. Voor het jaar 2024 betroffen de kosten voor het onroerend goed van de Onze Lieve Vrouwe kerk € 50.440. Dit is bijna 30% van de kosten voor onroerend goed in de begroting.

2.2.2 Onze Lieve Vrouwe kerk: de geloofsgemeenschap

Het pastoraal team kenmerkt de geloofsgemeenschap van de Onze Lieve Vrouwe kerk in haar beleidsplan als volgt:

Een prachtige volkskerk, hartelijk, elkaar kennen en betrokken op elkaar. Evenals de Franciscuskerk is dit een gemeenschap met de meeste oudere parochianen. Deze geloofsgemeenschap is binnen de parochie erg kwetsbaar. Er zijn zorgen voor de toekomst. De geloofsgemeenschap is betrokken bij ouderen en organiseert daarvoor activiteiten.

Het parochiebestuur ziet en erkent de kenmerken die het pastoraal team met deze locatie verbindt. Er is een betrokken groep vrijwilligers die zich inzet voor activiteiten voor ouderen. Het omzien naar elkaar en de betrokkenheid bij de samenleving zijn hoog en worden gedragen door vrijwilligers.

³ Bron: <https://www.monumenten.nl/monument/511473> en [https://nl.wikipedia.org/wiki/Onze-Lieve-Vrouwekerk_\(Hengelo\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Onze-Lieve-Vrouwekerk_(Hengelo))

De kwetsbaarheid wordt echter duidelijk zichtbaar in:

- de leeftijdsopbouw van de vrijwilligers (voornamelijk vrijwilligers op leeftijd; gemiddeld 75 jaar) en het ontbreken van opvolging
- geen ontvangers van de sacramenten: doop, Eerste H. Communie en het huwelijk
- terugloop van kerkelijke uitvaarten
- het ontbreken van nieuwe aanwas aan vrijwilligers en kerkbezoekers
- vrijwilligers met veel verschillende vrijwilligersfuncties / -taken
- zeer beperkt kerkbezoek: in het weekend 20 tot 50 kerkbezoekers
- beperkte mogelijkheden om de liturgische vieringen te ondersteunen en verschillende taken in te vullen
- geen werkgroepen voor sacramenten

De locatie draait voornamelijk op oudere vrijwilligers en voor ouderen. Daar staat tegenover, maar past ook in het beeld van deze oudere populatie, dat er relatief een hoge kerkbijdrage wordt betaald, hoewel deze wel een dalende trend laat zien.

Eerdere acties in de afgelopen jaren om bijvoorbeeld nieuwe vrijwilligers te vinden hebben niets opgeleverd, het beeld van de kwetsbaarheid van de locatie is een beeld dat reeds vele jaren bestaat.

2.3 Thabor kerk

2.3.1 Thabor kerk: het gebouw

De Thabor kerk is een relatief nieuw kerkgebouw in Hengelo Noord. De kerk is in 1986 gebouwd in de nieuwbouwwijk Hasseler Es.

In het boek *Kroniek van twee Hengelose parochies* van Theo Morskate uit 2008⁴ ter gelegenheid van H. Hart en Paus Joannes 100 jaar samen, is het volgende opgenomen met betrekking tot de start van de Thaborparochie in 1987 in de Hasseler Es.

De stedelijke ontwikkeling geeft een ontwerp voor 4 samenwerkingsclusters

Hengelo Noord:

Paus Joannes en Thabor

Hengelo Oost:

O.L.Vrouw en Raphaël/ Exodus

Centrum West:

Lambertus en H. Hart

Hengelo Zuid:

Ludgerus – Willibrord en Pius X

Het geeft veel strubbelingen die resulteren in een herschikking. Daarbij trekken in de praktijk de O.L.Vrouw en de Lambertuskerk samen op. De Raphaël/Exodusparochie sluit zich aan bij Hengelo Zuid. De Thaborparochie die in 1987 in de Hasseler Es een nieuwe katholieke kerk opende, nam de plaats in van de O.L.Vrouwekerk in de samenwerking met H. Hart en Paus Joannes.

De Thaborkerk start in de basisschool 't Eimink. Het is van belang op te merken dat de Thaborparochie gesticht is in een periode die voor de katholieke kerk in Nederland gekenmerkt werd door een ongekend snelle ontkerkelijking en polarisatie. De Thaborparochie is niet gesticht als fusie van meerdere bestaande maar als een nieuwe zelfstandige parochie voor de katholieken die wonen in de nieuwbouwwijken aan de noordoost kant van de stad. Per 12 mei 1980 krijgt de dan nieuwe parochie een eigen pastoor: Toon van der Jagt.

⁴ <https://www.degoedeherderhengelo.nl/wp-content/uploads/2016/04/H.Hart-P-Joannes100.pdf>

1980 De kerkelijke vieringen voor de Hasseler Es vinden aanvankelijk plaats in Basisschool 't Eimink, die in 1978 haar poorten opende. Op 12 mei krijgt de nieuwe parochie in Toon van der Jagt een eigen pastor. De 1e Communie en Vormselvieringen van de Hasseler Es vinden in de Paus Joanneskerk plaats. Het samenwerkingsverband krijgt verder versterking met de pastores Gert van der Bunt en Rinus van der Vegt. Ook Pater Schikan blijkt regelmatig assistentie te verlenen en zorgt af en toe voor een vrij weekend voor Pastor Sloot.

In 1990 start de gezamenlijke Joannes-Thabor parochieraad en per 1 januari 2003 gaan de H. Hart en Paus Joannes samen verder als één parochiegemeenschap.

Het laat zien dat ook destijds de zelfstandige bestendigheid van de geloofsgemeenschappen (toen nog parochies) in dit deel van Hengelo niet groot bleek te zijn.

Relatief modern kerkgebouw

De Thabor kerk is een relatief modern kerkgebouw. Het gebouw bestaat uit een kerkzaal voor ongeveer 100 tot 120 personen en daarnaast een aantal multifunctionele ruimten ten behoeve van de gemeenschap.

Tijdens de bouw van de Thaborkerk werd de Ludgeruskerk in Hengelo Zuid afgebroken en zijn een viertal glas-in-lood-ramen, gemaakt door glazenier Jan Schoenaker, opgenomen in de Ludgeruskapel in de Thabor kerk. Ook het doopvont is afkomstig uit de Ludgeruskerk⁵.

In 1997 is de protestantse Brongemeente (Nederlands hervormd en gereformeerd) gebruik gaan maken van de Thaborkerk. Deze Brongemeente heeft in de loop van de jaren eigen ruimtes in het kerkgebouw kunnen realiseren. Vanaf 2018 is de Brongemeente uit het Thaborgebouw vertrokken en is onderdeel geworden van de ene PKN gemeente van Hengelo in de Waterstaatskerk.

Sinds ongeveer het jaar 2020 maakt ook een Syrisch katholieke gemeenschap gebruik van de Thaborkerk.

⁵ <https://www.degoedeherderhengelo.nl/wp-content/uploads/2016/04/SchattenI.pdf>

2.3.2 Thabor kerk: de geloofsgemeenschap

In het pastoraal beleidsplan wordt de Thaborgeloofsgemeenschap door het pastoraal team als volgt gekenmerkt:

Deze gemeenschap profileert zich in de liturgie qua teksten wat dichterbij en met tekstuele liederen buiten het gekende. Er is nog maar een kleine groep die zich bezighoudt met de liturgie. Het kader, bestaande uit ongeveer 5 personen, is ook al op leeftijd. Dit kleine groepje mensen probeert de boel draaiende te houden. De Beweging Stromend Watergroep geeft eigen kleur aan deze gemeenschap. Bij vieringen wordt de maatschappelijke betrokkenheid ervaren en van belang geacht. Zoals rond thema's als het klimaat en vluchtelingen. De toekomst voor de Thaborgemeenschap ligt ons inziens in het samengaan met de Franciscusgeloofsgemeenschap.

De Thabor kerk beschikt qua achterland in theorie over het grootste aantal katholieke huishoudens van Hengelo. De kerk heeft zich echter niet bestendig kunnen vestigen in de stad. Misschien ligt een reden hiervoor in het feit dat de Thaborparochie, met eigen kerkgebouw, pas eind jaren 80 van de vorige eeuw (de kerk is gewijd door kardinaal Simonis op 27 september 1987) een vaste plek kreeg in katholiek Hengelo? Vele, van oorsprong Hengelose, parochianen waren wel ingeschreven in de nieuwe Thaborparochie maar hadden en hielden banden met hun oude parochiekerk. Of mensen kwamen nieuw in Hengelo wonen en waren niet geworteld. Dit alles gebeurde, zoals eerder geschreven, in een tijd van snelle ontkerkelijking. Velen gingen in het geheel geen band meer aan met de nieuwe parochie.

De laatste decennia is het kerkbezoek op zondagen laag en er is nauwelijks sprake van toediening van sacramenten. Er is sprake van een kleine groep vrijwilligers die inmiddels op leeftijd zijn (gemiddelde leeftijd 65+), maar waar geen opvolging voor is. In de afgelopen jaren zijn er verschillende initiatieven genomen om de geloofsgemeenschap "nieuw leven in te blazen". Maar deze zijn niet van de grond gekomen. Hierbij kan worden gedacht aan het opnieuw opstarten van een kinderkoor. Dit kinderkoor is ter ziele gegaan in coronatijd en pogingen het opnieuw op te richten liepen op niets uit.

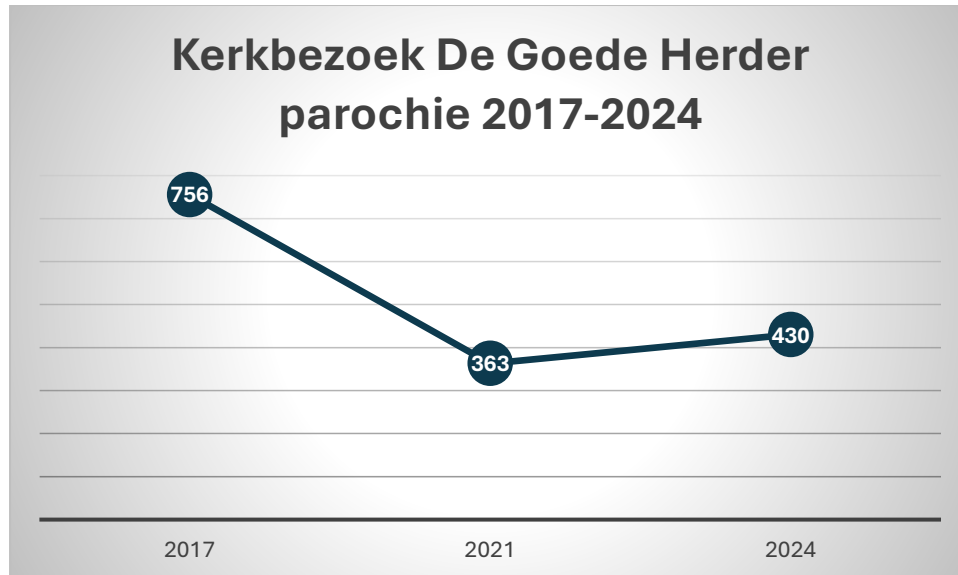
De Thaborgemeenschap heeft een sterke verbinding met de oecumene, waarbij er gezamenlijke vieringen met de PKN plaatsvinden. Oecumenische vieringen kunnen ook in de toekomst een plaats krijgen in het vieringenrooster in parochie De Goede Herder.

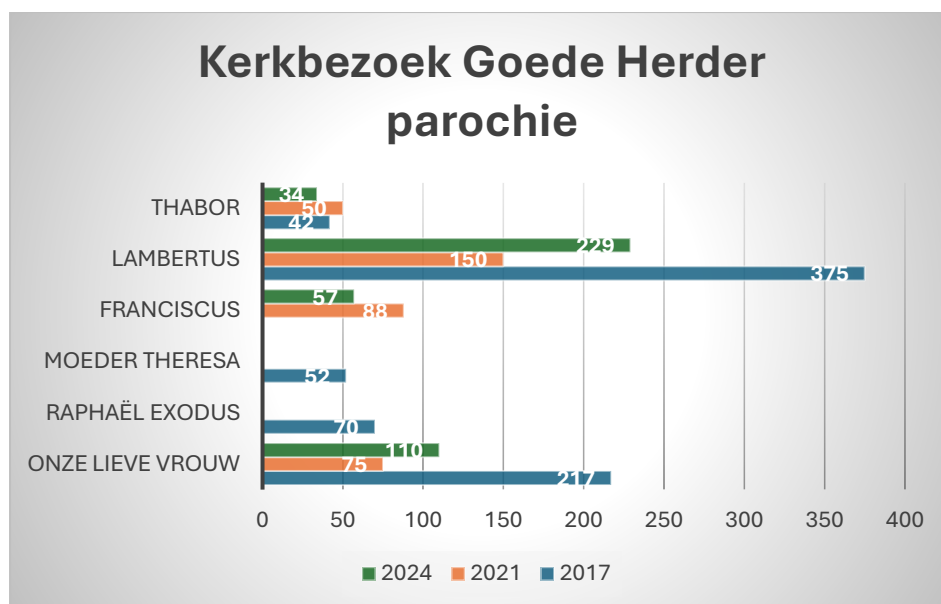
2.4 Kerkbezoek en deelname aan de sacramenten

Hieronder volgen de grafieken en cijfermatige gegevens met betrekking tot het kerkbezoek en de deelname aan de sacramenten die relevant zijn voor dit herstructureringsplan.

2.4.1 Kerkbezoek

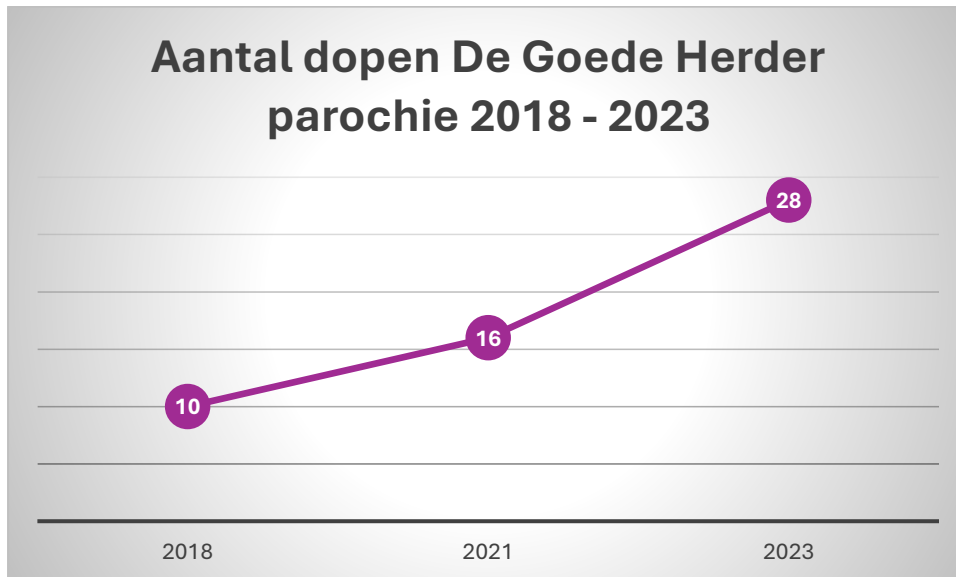
Het kerkbezoek laat langjarig een dalende lijn zien, met een extra daling in 2021 als gevolg van de coronapandemie. Na de coronapandemie is een lichte stijging te zien. Deze stijging in het totale kerkbezoek komt echter vrijwel volledig voor rekening van de Sint Lambertus basiliek. In de andere kerken is er maar een beperkt herstel te zien, of heeft de dalende lijn zich verder doorgezet.

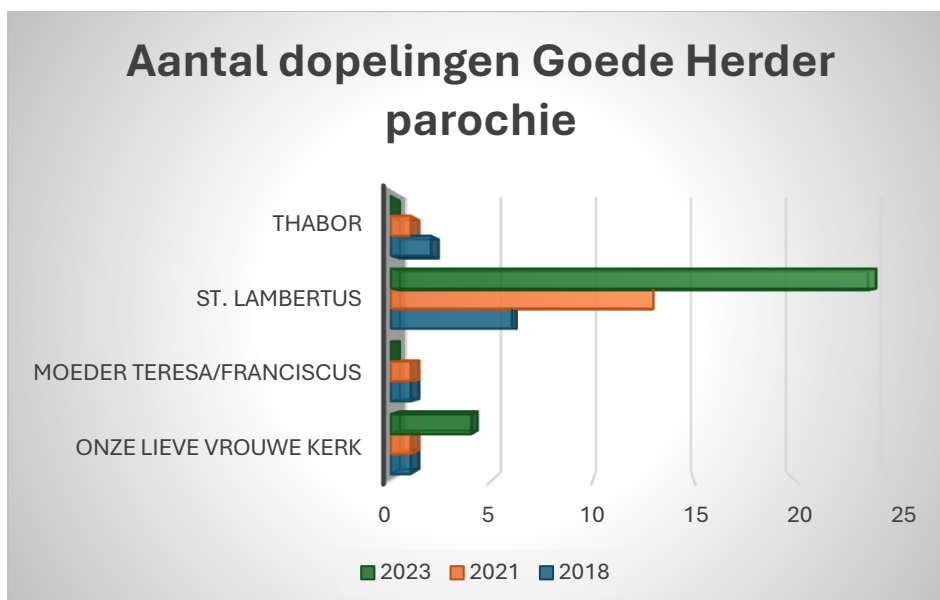

2.4.2 Deelname sacramenten – H. Doopsel

Bij de deelname aan de initiatie sacramenten is het interessant om te zien dat het aantal dopelingen in de afgelopen jaren een stijgende lijn laat zien.

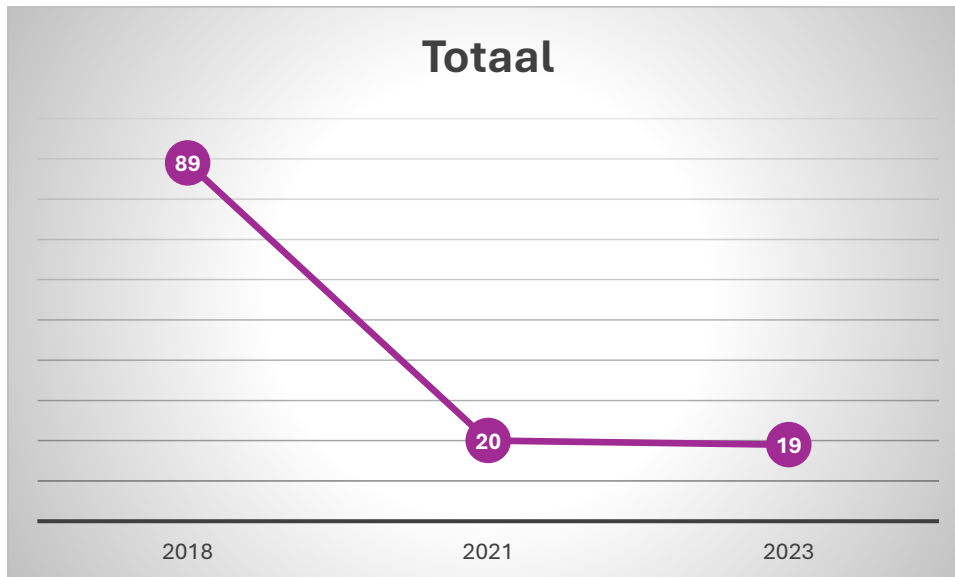
Ook valt op dat de stijging van het aantal dopen volledig voor rekening komt van de Sint Lambertus en dat in de andere geloofsgemeenschappen eigenlijk nauwelijks dopelingen zijn. In 2023 is er vanuit de Thabor geloofsgemeenschap niemand gedoopt en vanuit de gemeenschap van de Onze Lieve Vrouwe kerk zijn er in 2023 vier dopelingen geweest.

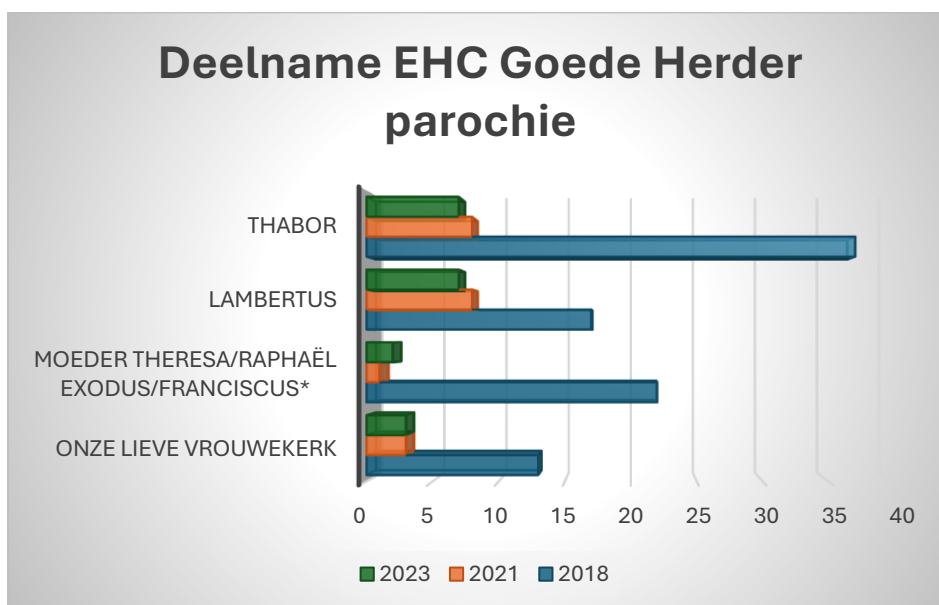

2.4.3 Deelname sacramenten - Eerste H. Communie

Het aantal kinderen dat de Eerste H. Communie heeft ontvangen is tussen 2018 en 2021 sterk gedaald. Na 2021 is het niveau ongeveer gelijk gebleven.

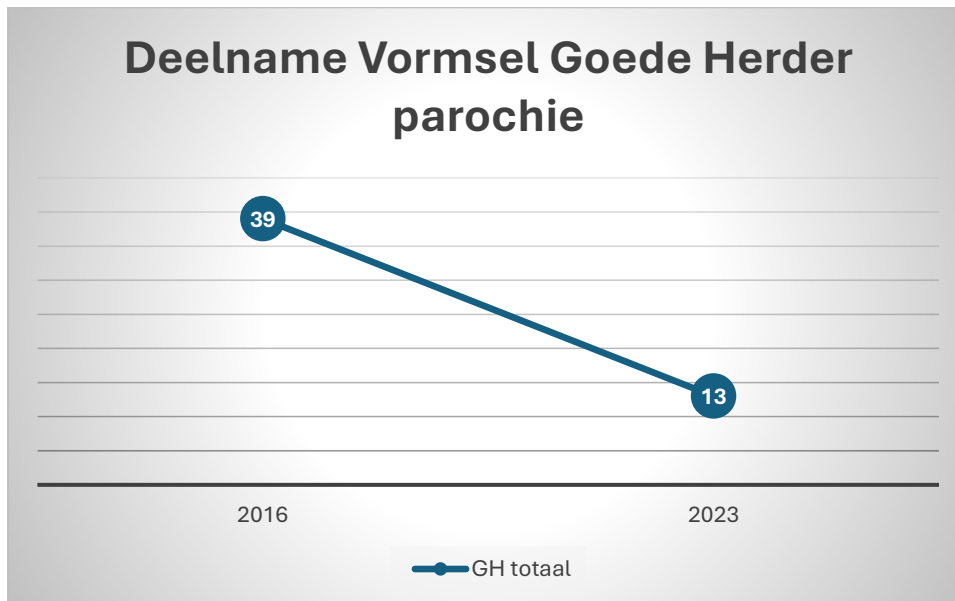
Opvallend hierbij is de daling bij de Thaborgeloofsgemeenschap waarbij voor corona het merendeel van de communicantjes uit deze geloofsgemeenschap afkomstig was en dit na de coronapandemie tot nog maar een klein aandeel in het geheel is teruggelopen.

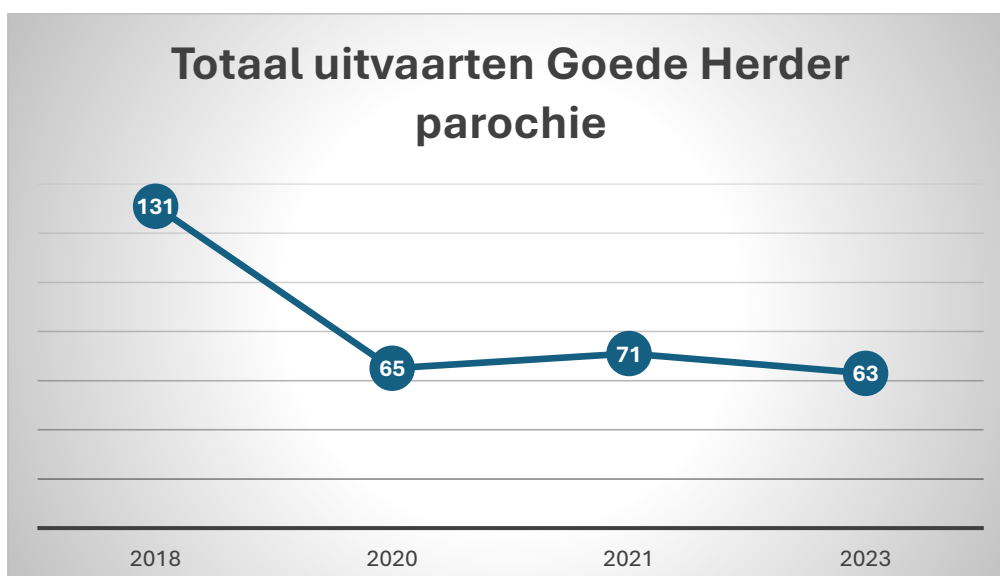
2.4.4 Deelname sacramenten - H. Vormsel

De deelname aan het H. Vormsel is de afgelopen jaren fors teruggelopen. Hierin is in de registratie geen uitsplitsing gemaakt naar de verschillende geloofsgemeenschappen, maar het totaalbeeld laat zien dat maar weinig eerdere communicanten ook het H. Vormsel hebben ontvangen. De voorbereiding van het H. Vormsel vindt al enige jaren plaats met de samenwerkende parochies De Goede Herder, Heilige Geest en HH Johannes en Jacobus. In 2024 waren er voor deze drie samenwerkende parochies 13 vormelingen.

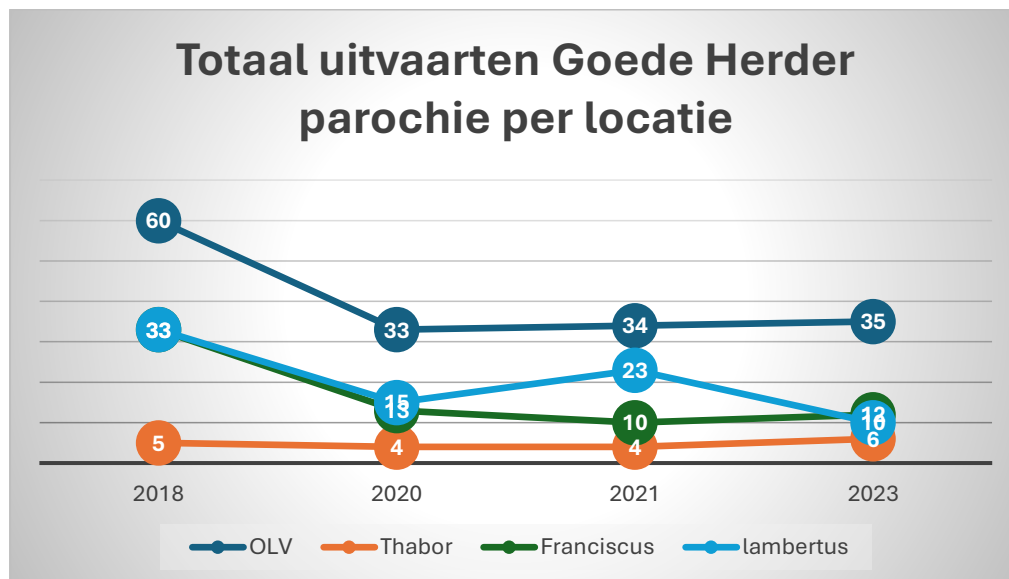
2.4.5 Deelname sacramenten - Kerkelijke uitvaarten

Het aantal kerkelijke uitvaarten laat een dalende trend zien, waarbij het aantal kerkelijke uitvaarten op het niveau van de parochie de laatste jaren relatief stabiel is rond 65 uitvaarten per jaar.

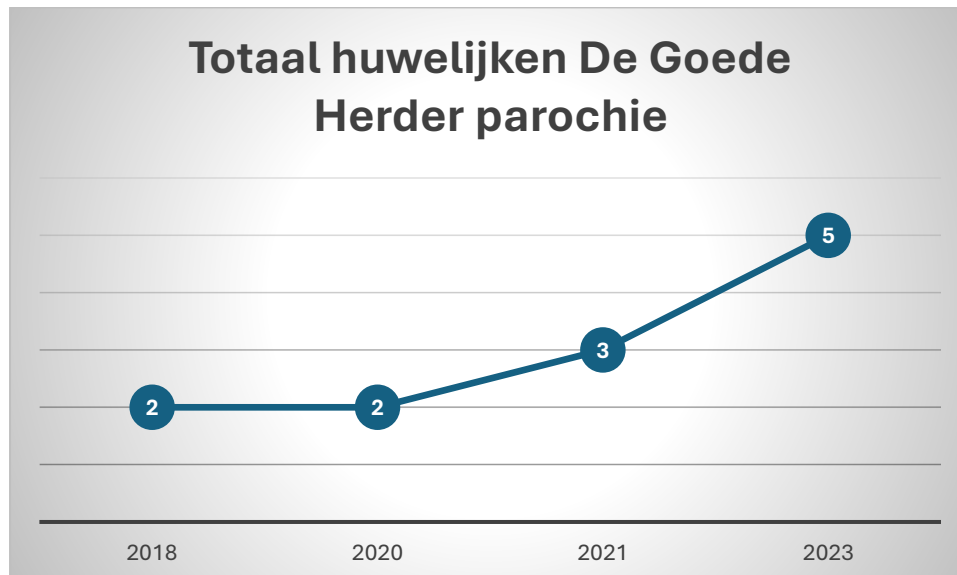

De meeste kerkelijke uitvaarten vinden plaats in de Onze Lieve Vrouwe kerk.

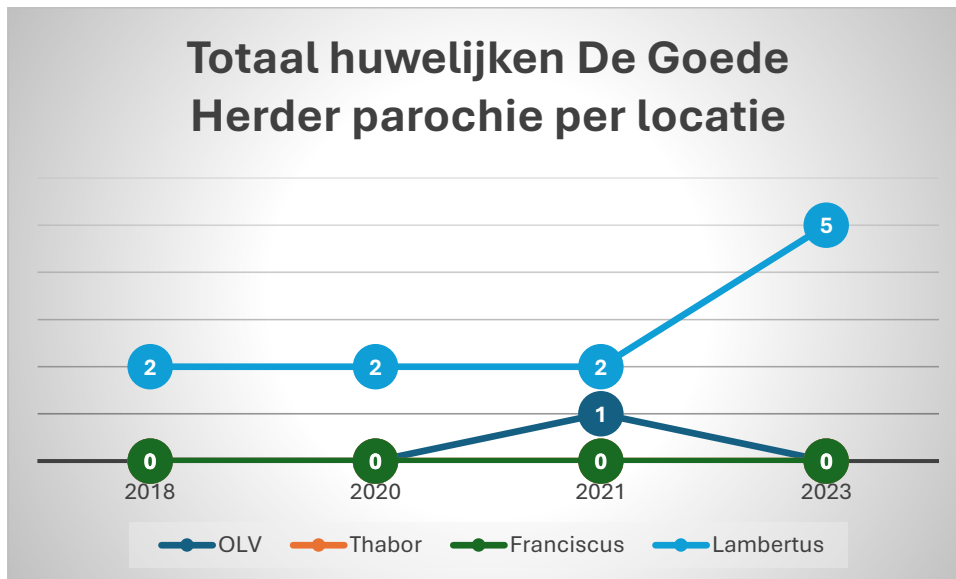
2.4.6 Deelname sacramenten - Kerkelijke huwelijkssluitingen

Er zijn maar weinig kerkelijke huwelijkssluitingen in de parochie in de jaren 2018 tot en met 2023.

Hierbij geldt dat, op 1 uitzondering na van een huwelijk in 2021 in de Onze Lieve Vrouwe kerk, deze kerkelijke huwelijkssluitingen alleen in de St. Lambertus basiliek plaats hebben gevonden.

Het bemoedigende aan de grafiek is dat er in 2023 5 kerkelijke huwelijkssluitingen hebben plaatsgevonden, een flinke stijging ten opzichte van de twee huwelijken in de jaren daarvoor.

2.5 Menskracht parochie

De bezetting van het pastoraal team zal in 2025 op 2 fte uitkomen. Daarnaast zal het op termijn moeilijker worden om bestuursleden voor parochies te werven en zullen er voor bepaalde taken meer betaalde functies (moeten komen) of werkzaamheden worden uitbesteed dan wel moeten komen te vervallen.

Menskracht binnen de parochie is een kostbaar goed waarbij er keuzes moeten worden gemaakt waarvoor de beschikbare menskracht ingezet kan worden. Dat geldt niet alleen voor de betaalde functies, maar ook voor de inzet van vrijwilligers. Vrijwilligerswerk is niet vrijblijvend en vraagt om inzet en wordt veelal gedaan vanuit betrokkenheid. Maar er is wel een grens aan wat vrijwilligers kunnen en wat van vrijwilligers kan worden gevraagd (ook in het voortduren van het vrijwilligerswerk). Ook hier geldt dat de inzet van menskracht ondersteunend en faciliterend moet zijn aan de speerpunten van het pastoraal beleid. Om het pastoraal team en het pastoraal beleid te ondersteunen heeft het parochiebestuur besloten om een catechetisch en diaconaal assistent aan te stellen.

Naar aanleiding van de begroting 2024 heeft het parochiebestuur geconstateerd dat het nodig is om beleid te formuleren met betrekking tot de toekenning en betaling van vrijwilligersvergoedingen binnen de parochie.

2.6 Financiële middelen parochie

De begroting van de parochie kent een negatief resultaat, ondanks een opbrengst uit bezittingen en beleggingen.

Een belangrijke kostenpost voor de parochie zijn de onderhoudskosten van de kerkgebouwen. Het parochiebestuur kiest er al een aantal jaren voor om alleen het hoogst noodzakelijke aan onderhoudskosten uit te laten voeren. Voor het jaar 2025 zijn de onderhoudskosten begroot op een bedrag van ongeveer € 100.000,-. Voor de jaren daarna is de inschatting van dit moment dat de onderhoudskosten ongeveer € 40.000 à € 50.0000 bedragen.

De dekking van deze onderhoudskosten moet volledig uit de exploitatie van de parochie komen en maakt daarmee een relatief groot deel uit van de parochiebegroting. Met sterk dalende inkomsten zijn derhalve maatregelen nodig, ook ten behoeve van de continuïteit. Het parochiebestuur kiest er nadrukkelijk voor om te investeren in pastorale activiteiten en daar haar middelen voor in te zetten; zonder maatregelen zou er anders veel geld gaan naar onderhoud van gebouwen dat niet aan andere zaken kan worden besteed.

Met betrekking tot de financiële cijfers geldt dat de parochie in de afgelopen drie jaar een (bescheiden) positief resultaat heeft behaald, waarbij echter een dalende lijn is te zien.

Er is sprake van grote kwetsbaarheid in de financiële situatie. Door daling van het kerkbezoek en daling van de kerkbijdragen (gelet op de leeftijdsopbouw van de mensen die het grootste deel van de kerkbijdrage betalen), zal de financiële positie steeds meer onder druk komen te staan. De parochie zal in de toekomst meer en meer afhankelijk worden van andere manieren van geldwerving dan de traditionele werkwijze van de afgelopen tijd. 'We hebben het geld van opa en oma nodig voor het heden', daarom zijn maatregelen noodzakelijk.

Exploitatiegegevens Parochie De Goede Herder	Begroting 2024	Exploitatie 2023	Exploitatie 2022
Persoonskosten	188.570	146.175	182.848
Kosten onroerend goed	182.050	196.711	111.871
Bankkosten		7.554	6.417
Kosten eredienst	37.450	38.829	41.470
Kosten pastoraal	34.572	32.366	36.450
Verplichte en vrijwillige afdrachten en bijdragen	51.643	51.790	47.687
Beheerskosten	69.313	63.616	73.310
TOTAAL KOSTEN	563.598	537.023	500.053
Kerkbijdragen	219.000	221.969	229.313
Collecten/plaatsengeld	62.500	67.077	60.580
Stipendia	6.510	8.252	9.476
Overige bijdragen parochianen	101.070	108.171	98.330
Opbrengsten uit bezittingen en beleggingen	130.400	141.481	127.442
TOTAAL OPBRENGSTEN (exclusief incidentele baten)	519.480	546.950	525.141
Resultaat (excl. incidentele baten en lasten)	-44.198	9.927	25.088
Incidentele baten	15.000	45.403	15.000
Incidentele lasten			
Resultaat (incl. incidentele baten en lasten)	-29.198	55.330	40.088

3. Blik op de toekomst na de herstructurering

3.1 *Keuzes te maken als basis voor de toekomst*

Het is nu de tijd om keuzes te maken en actie te ondernemen. Het ontbreekt de parochie en het parochiebestuur aan de mogelijkheden, middelen en capaciteit om nog langer, op alle locaties in te zetten. Daarbij moet er realistisch worden gekeken en zet het parochiebestuur in op een traject van ongeveer anderhalf jaar om te komen tot een toekomstbestendige parochie voor Hengelo, waarbij alle relevante aspecten op het niveau van de parochie wordt ingericht en vormgegeven.

Er zijn voorbereidende werkzaamheden gestart om uiterlijk voor 1 januari 2027 te komen tot één nieuwe parochie, door het samenvoegen van Parochie De Goede Herder, H.H. Jacobus en Johannes parochie en Heilige Geest parochie.

Het parochiebestuur verwacht daarbij dat voor de langere termijn het te verwachten is dat er in een breder perspectief naar het geheel van het netwerk in de regio van Enschede en Almelo gekeken zal moeten worden voor samenwerking en samenvoeging.

3.2 *Verwelkomende gemeenschappen*

Voor de parochianen die door de maatregelen van het aan de eredienst onttrekken van de Onze Lieve Vrouwe kerk en de Thabor kerk een nieuwe plek zoeken, staat de deur van de gemeenschappen van de Franciscus en de Lambertus verwelkomend open. Het parochiebestuur zal zich hier gericht voor inzetten in samenwerking met het pastoraal team.

De herstructurering van de parochie is een ingrijpend besluit met gevolgen voor alle gelovigen die verbonden zijn met alle vier de geloofsgemeenschappen in Hengelo. Voor de twee geloofsgemeenschappen waar de kerk aan de eredienst wordt onttrokken geldt dat zij binnen een van de overgebleven kerken een nieuw thuis moeten vinden. Voor de geloofsgemeenschappen van de Franciscus en de Lambertus verandert er dus ook veel. Zij zullen zich open moeten stellen als verwelkomende gemeenschappen voor gelovigen en vrijwilligers van de Onze Lieve Vrouwe en de Thabor en hen met open armen en een open hart moeten ontvangen.

3.3 *Verantwoordelijkheid*

Met twee kerkgebouwen ontstaat een nieuwe basis waaruit de toekomst van de parochie verder wordt vormgegeven. Gelet op de ontwikkelingen in onze kerk en onze maatschappij, zowel de landelijke tendensen als de lokale effecten, betekent dit voor deze gemeenschappen ook dat er fundamentele zaken zullen moeten veranderen. “We hebben het altijd zo gedaan”, is niet bestendig voor de toekomst.

Met een dalende lijn van het aantal sacramenten, zowel de initiatiesacramenten als de kerkelijke uitvaarten, zal fors worden ingezet op nieuwe initiatieven, zoals alphacursussen en familiezondagen. Gericht op zowel huidige kerkbezoekers en mensen die zich met onze Kerk verbonden weten, als op mensen die zoekende zijn en die door de boodschap van ons katholieke geloof geraakt worden. Evangelisatie en missionair zijn is niet (alleen) iets van het pastoraal team, het is de verantwoordelijkheid van iedere gedoopte. Het parochiebestuur zal hier actief een ondersteunende rol in vervullen.

Ook financieel is er in de Actie Kerkbalans voor wat betreft de bijdrage door de parochianen nog winst te behalen. Veel parochianen met een niet-Westerse achtergrond, maar ook de jongere generatie is nog onvoldoende bekend met Actie Kerkbalans en de financiering van de kerk in Nederland, waardoor zij niet/nauwelijks bijdragen. Met een extra inspanning en ondersteuning naar deze groep, kunnen de inkomsten van de parochie (op korte termijn) worden verhoogd.

3.4 Parochie-breed beleid

Het parochiebestuur ziet concrete voordelen in de inzet van mensen en middelen om de parochie als geheel te beschouwen en niet op elke locatie zaken dubbel of naast elkaar te doen. Dit betekent bijvoorbeeld dat contracten afsluiten en contractbewaking op het niveau van de parochie centraal plaatsvindt, waarbij waar mogelijk samenwerking wordt gezocht met de samenwerkende parochies om op die manier effectiever en efficiënter te acteren en kosten te besparen.

Voor verschillende onderwerpen geldt dat er gericht parochie-breed beleid zal worden vormgegeven. Niet alleen als het gaat om gezamenlijke inkoop, maar bijvoorbeeld ook als het gaat om communicatiebeleid en het korenbeleid. Dit betekent concreet dat de koren die in de verschillende kerken zingen als parochiekoren worden beschouwd en niet (meer) gekoppeld zijn aan een gemeenschap of locatie. Koren kunnen daarmee als ondersteuning aan de vieringen breder worden ingezet.

In het kader van het fusieproces van de drie samenwerkende parochies is dit eveneens een belangrijk onderwerp om bij de fusie direct stappen in te zetten en een duidelijke beleidslijn voor uit te zetten.